

№ 186 (25915)

РÆСТДЗВИНАД

Газет цæуын райдытæ 1923 азы 14 мартыйы — газета издаётся с 14 марта 1923 года

2023 азы 7 октябр — кæфты мæйы 7 бон, сабат

Аргъ 10 сомы

КÆСУТ НОМЫРЫ:

2 ФЕМБÆЛД
Стыр социалон ахадындынад

3 АЛУТОН
Тематикон фарс

4 МАДЗАЛ
Номдзыд поэты кадæн

Хицауадæй

Фембæлд республикæйы цæрджытимæ

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей МЕНЯЙЛО фембæлд республикæйы цæрджытимæ сæхи фарстаты фæдыл. Æдæппатæй республикæйы Сæргълæууæгмæ алыхуызон кувæрджытимæ сæхи ныффыстой 13 адæймаджы. Сæ фылдæр курыц фæндæгтæ, кæртæгтæ кæнæ æндæр фæззæгтæм капиталон æгъдæуы базилын, саразын дзы сывæлæттæн хъæзæн бынаттæ.

гæты, донуадзæн хæтæлтæ Кæрдзыны ивд кæй æрцæудзысты, уымæй. Кировы районы Елхоты скъолаты фæсуроқты кьордтæ куыд саразой, уый тыххæй. Кировы районы администраци уый фæдæлфыстæг арвыста РЦИ-Аланийы

Афтæ Æрæфы районы Быдыры Дæргъæвсы хъæуы цæрагæг **Баймæтаты Эмæйы** кувæрджытæ уыд, Мамсыраты Дæбейы номыл уынг сцалдæг кæнын хъæуы хуссайраг кæронæй Цыколайæ Быдыры Дæргъæвсмæ цы фæндаг цæуы, уый онг. Сергей Меньяло профилон ведомствæйæн бахæс кодта, цæмæй 2015-2024 азы паддзахадон программæ "РЦИ-Аланийы регионалон æмæ бынæттон нысануæг кæмæн ис, уыцы фæндагты рæст æмæ рацæрæст"-ий фæлгæты цалцæггонд æр-

цæуа Быдыры Дæргъæвсы хъæуы Мамсыраты Дæбейы номыл уынг, иæ дæргъ у 1,13 км. Кировы районы Кæрдзыны хъæуы цæрагæг **Дзуццаты Фатимæ** балæвæрдта кувæрджытæ — бахуыс кæнын Кæрдзыны хъæуы алы хæдзармæ дæр доны хæтæлтæ бауадзыны хъуыддажы.

РЦИ-Аланийы Хъæууон хæдзармæ министрæд ын зæрдæ бавæрдта, паддзахадон программæ "Хъæууон фæззæгтæ"-ий фæлгæты цалцæггонд æр-

нийы ахуырад æмæ наукайы министр **Алыбегты Элæмæ**, цæмæй районы 8 скъолайы байгом кæной фæсуроқты кьордтæ. Уый тыххæй хъæуы хомылгæнджыты 15 иуæджы æмæ æхцæйы фæрæзтæ 259 мин сомы бæтты.

(Кæрон 2 фарсыл)

Ахуырад

Наукайы фестивал

Наукайы Æппæтуæрæсеон фестивал "NAUKA+"-ы Дæууджыкхъæуы XI регионалон хай æрты бон цæудзæн нæ республикæйы. Йæ фазы æрбамбырд уыдзысты наукон организацитæ, РЦИ-Аланийы уæддæр ахуыргæндæттæ, музейты, библиотекæты кувæрджытæ инновацион æнтыстдзинæдты равдыстытæ, тематикон экспозицитæ, интеллектуалон ерыстæ, стæй æндæр наукон рухсадон мадæлæттæ.

Фестивалы нысан у наукайы зониндзинæдтæ парахат кæнын, скъоладзаутæ æмæ студенттæм иртасæн куыстмæ цымыдисад равæрын кæнын, наука æмæ æхсæнады 'хсæн бастдзинæдтæ сфидар кæнын.

Знон, Цæгат Ирыстоны гуманитарон æмæ социалон иртасæнты институты кадджын уавæры байгом кодтой наукон фестивал æмæ конференци "Парахатгонд наука". Архайдтой дзы Дæууджыкхъæуы наукон центр, Уæрæсейы наукайы академийы филиалты — институты разамонджытæ, министрæдты æмæ ведомствæты миннæвæрттæ, колледжты æмæ скъолаты директортæ, студенттæ, скъоладзаутæ æмæ ахуыргонд фæсивæд.

Сабырдзинады проспекты институты цур æрбамбырд бирæ адæм. Иууылдæр цымыдисæй кастысты, скъоладзаутæ æмæ студенттæ сæ наукон разамонджыты æххуысæй цы дзаумæттæ саразтой, уыдонмæ. Конструктортæ, робототехникæ, куллатæ, нывæфтыд дзаумæттæ, хъæууон хæдзармæ цæры æндæр кьабæзты чи бахæудзæн æмæ уæдæнцойдзинад чи хæсдзæн, ахæмтæ. Наукайы нырма сæхи фæлварынц, фæлæ алы фарстайæн дæр бæстон дзуапп лæвæрдтой.

Социалон æмæ гуманитарон иртасæнты институты æмбырдтæ аразæн залы та иæ куыст райдытæ конференци "Парахатгонд наука". Йæ архайджытæн зæрдæгæр арфæ ракодтой РЦИ-Аланийы ахуырад æмæ наукайы министрæдты хæдивæг **Габеты Вадим**, Хæххон паддзахадон аграрон университеты ректор **Гогаты Олег**.

Физикон-математикон наукайы доктор **Къураты Ана-**

толийы хъуыдымæ гæсгæ, иу фарста дæр æнæ наукайы æххуысæй лыггонд нæ 'рцæудзæн. — Уадз æмæ ма бирæ азты цæуа ацы фестивал, нæ кæстæрты нын разæнгард кæна наукайы стугхæтдзинæдтæ. Нæ фембæлды сæйраг нысан дæр у фæсивæды 'хсæн наукайы зониндзинæдтæ парахат кæнын, — загъта Къураты Ана-толий.

Конференцийы архайджытæ байхъуыстой цымыдисаг докладтæн математикæйæ, историйæ, медицинæ, биологи æмæ информацийон технологитæй.

Фестивал иæ куыст дарддæр кæны.

ГУГКАТЫ Жаннæ

Æмбырд

"Иры Стыр Ныхас"—æн — ног сæрдар

Знон "Иры Стыр Ныхас"-ы координацион советы 9 сæзды агъоммæ ацы æхсæнадон змæлды сæрдæрай æмхъалæсæй æвæрст æрцъуды УАТАТЫ Махарбеджы фырт Зелым.

Æхсæнадон змæлды устæвмæ гæсгæ иæ кандидатурæ сфидар кæндзысты сæзды. Сæрдæры хæстæ рæстæгмæ æххæстæнæг Еналдыты Хъæзыбеджы суæгъд кодтой уыцы бынатæй, æндæр ранмæ кусынемæ кæй цæуы, уый тыххæй. Координацион советы уæнгтæ нысан кодтой, ирон адæмы фарæстæм сæзд кæд æмæ кæм ацæудзæн, уый. Æмбырды архайджытæ ма æр-кастысты фидæны сæздымæ баст фарстатæм.

МАМИАТЫ Лолитæ, "Иры Стыр Ныхас"-ы пресс-службæ

8 октябр — Хъæууон хæдзармæ кусæджы бон

Арфæ

ЦÆГАТ ИРЫСТОНЫ АГРОПРОМЫШЛЕННОН КОМПЛЕКСЫ ЗЫНАРГЪ КУСДЖЫТÆ ÆМÆ ВЕТЕРАНТÆ!

Нæ республикæйы Парламенты депутатты номæй уын зæрдæгæр арфæ кæнын уæ дæс-нойады бæрæгбон фæдыл!

Фæнды мæ зæгъын сымæхæн стыр бузныг, уæ æрвылбон хъæууон фæллойы тыххæй, уый кæддæрриддæр уыдис цæвæрфæнды æхсæнад æмæ дуджы дæр ахсджиаг æмæ вазыгджын, хъæугæ адæмы царды. Сымæх дарддæр æнтыстдджыны хæццæ кæнут хъæууон хæдзармæ фæллойгæнджыты раздæры фæлтæрты намысджын традицитæ, хæссут уæ ахъазæг хай нæ республикæйы экономикайы рæстмæ.

Абон Цæгат Ирыстоны агропромышленнон комплекс кæдмæ æххæст кæны иæ размæ æвæрд бæронд хæстæ, цы продукци уадзы, уый æхсызгонæй агуринц канд нæхи республикæйы нæ, фæлæ æндæр регионты дæр. Адæмон хæдзармæ уыцы кьабæзмæ азæй-азмæ дæр хаст цæуынц ног технологитæ, нæ ахуыргæндты нырыккон инновацион иртасæнтæ.

Уыры мæ — сæ бирæ зониндзинæдтæ, фæлтæрдзинад фæхуыс нæ зæххуыдджытæн, фермерон хæдзармæтæн, фосдарджытæн æнæкыуыкхъийæ кусынем, нæ бæстæйы хойраджы æдасдзинады хæстæ æнтыстдджыны царды уадзынем.

Нæ республикæйы дзæвгар ис, фидар удыхæд кæмæн ис, райгуырдæн зæхх бирæ чи уарзы, иу сæйраг хæсæн — Ирыстоны, Уæрæсейы хорзæхæн иæ хъартæ чи нæ 'вгъау кæны, ахæм адæм. Мах дзы стæм сæрыстыр!

Æнæниз ут, зæрдæхæлæдзæг, ног æнтыстдзинæдтæ ма уæ къухы бафтæнт!

ТУСКЪАТЫ Таймураз, Цæгат Ирыстоны Парламенты Сæрдар

Парламенты советæй

Ацы хатт — Дыгуры районмæ

Уыд Республика Цæгат Ирыстон-Аланийы Парламенты советы радон æмбырд. Амьдта иæ Парламенты Сæрдар **ТУСКЪАТЫ Таймураз**.

Парламенты промышленнон, транспорты, бастдзинад æмæ амалхъомæды комитеты сæрдар **Киситы**

Афæдзы райдайæнæй депутаттæ сæ куыст арæзтой уыцы хуызы, æмæ мæй иу хатт сæ 'мбырд кодтой республикæйы районтæй иуы. Уым бынæттон хицауадимæ иуæм архайдтой фарстатæ лыг кæныныл. Ахæм æмбырдтæ ныридæгæн уыд республикæйы фондз муниципалон сконды. Ацы хатт та советы уæнгтæ ачыдысты Дыгуры районмæ.

Æмбырд гом кæнгæйæ, Тускъаты Таймураз цыбырай æрдырдтæ, районæн цы хъæвдыг историон-культурон бынтæ ис, уыдоныл, ивгъуыд æнуыс дæуынем азты дзы цы экономикон ивдзинæдтæ цыд æмæ хъæууон хæдзармæ кувæрджытæ, уыд æмæ фæсидт, ивгъуыд рæстæдджыты æнтыстæтæ æмæ фæлтæрдзинадыл æнцой кæнгæйæ, размæ ногæй разæнгардæрæй цæуынем, стæй æрмысыд, иæ 'нæзæрдæхуыд фæллой æмæ намысæй Дыгуры районæн иæ кад бæрзонд чи систа, уыцы адæймагты нæмттæ.

Депутаттæ байхъуыстой 2022 азмæ Республика Цæгат Ирыстон-Аланийы Дыгуры районы муниципалон сконды социалон-экономикон райрæстты бæрæггæнæнты, стæй сæм национ проекттæ куыд æххæстгонд цыдысты, уый тыххæй районы сæргълæууæг **Цагъаты Сосланы** раныхасмæ.

Районæн иæ уавæр ны-выл кæй у, уыд дзурæг вæййы, фыццаджыдæр, иæ бюджет. Дыгуры районы бюджеты æрфтиæгтæ 2022 азы рауадысты 596 милуаны 505 мин сомы, кæнæ та раз-вæлгъау амынд нысантæн сæ 96,4 проценты. Районы разамонæджы ныхасмæ гæсгæ, фыццаггардон хæдзармæ уыдысты: куджытæн мæзд фидын, ахуыргæ-нæндæттæн, равдæуен-дæттæн æмæ адæмæн социалон æххуыс кæнын, стæй коммуналон хæдзармæ. Дарддæр Цагъаты-фырт бæстон æрнысæн кодта, районы хъæууон хæдзармæ фарстатыл, стæй сæм цы национ проекттæ æххæст-гонд цæуыныл, уыдоныл, се 'хсæн: "Демографи", "Æнæ-нидзинад хъæхъæнынад", "Културæ", "Ахуырад", "Цæраенуæгтæ æмæ горæ-таг фæлдзæсуд". Куыд загъ-та, афтæмæй, районы цы лыггæнинаг фарстатæ ис, уыдонæн сæ ахсджиагдæр у цæрджытæн куысты бынæт-тæ аразыны хъуыддаг.

Раныхасы фæдыл фар-статæ уыд депутаттæ **Хæ-дарцаты Аслæнбегмæ**, **Остыаты Георгимæ**, **Чер-честы Асланмæ**, Парла-менты Сæрдæры хæдивæг **Дойаты Светланæмæ**, Дыгуры районы чысыл æмæ рæстæмæн амалхъо-мæды субьектæн паддза-хадæй цæвæр æххуыс ис, уый фæдыл уыд иæ раныхас

Муратæн. "Ивгъуыд аз депутаттæ сфидар кодтой чы-сыл æмæ рæстæмæн амал-хъомæдæн ахъæзгæнæг рес-публикон закæнты проект-тæ цалдæр, районæн та 2022 азы уыцы нысанæн лæвæрд æрцъуд 185 милуан сом", — загъта депутат. Тускъаты Таймураз бафил-паидта, районы кæй ис чы-сыл æмæ рæстæмæн амал-хъомæдæн æххуыс æппæт мадæлæлтæ дæр.

Парламенты национ по-литикæйы æмæ фæсивæды хъуыддæгты фæдыл коми-тетты сæрдæр **Джыоты Ге-орги** ныхас кодта, национ ахастдзинæдтæ, фæсивæд-дон политикæ, физикон културæ æмæ спорт райо-ны кувæрджытæ æмæ цы уавæры сты, уыд, стæй зæнæкоммерцийон организа-цитæ æмæ паддзахадон хи-цауады органты зæмрай-дæг. Дыгуры районы цæры дæр, æмæ сæ 'ппæт дæр цæрыцъуд хæларæй æмæ кæ-рæдзийæн аргъ кæнгæйæ. Иуæм бæрæг кæнынц на-цион æмæ дини бæрæг-бæттæ, архайынц спорты национ хуызыты ерысты. Спорты алы хуызы архай-ынц 5 840 æрфгонд адæй-маджы, районы цæрджытæн сæ бæрцæмæ гæсгæ, уый у тынг хорз бæрæггæнæн", — загъта Джыоты-фырт.

(Кæрон 2 фарсыл)

Ахсджиаг ныхас

Æмгуыстады фæстиуджытæ — хæрзхæд фæндæгтæ

РЦИ-Аланийы Хицауады Сæрдар **ДЗНАЙТЫ Барис** "Росавтодор"-ы фембæлд Федералон фæндагон агентады разамонæджы хæдивæг **Игорь КОСТЮЧЕНКОИМÆ**. Ныхас кодтой Мæскууйы, Уæрæсейы Президент **Владимир ПУТИН** нæ республикæйы Сæргълæууæг **Сергей МЕНЯЙЛОИМÆ** фембæлды цы фæдзæхстытæ скодта, уыдоны хатдзæгтыл. Цы фарстатыл цыд ныхас нæ паддзахадæй Президентимæ, уыдоныл иудаджы куыст цæуы хицауады æххæстæнæг органты.

Регионалон фæндаг "Но-гиры хъæуыл азылын"-ы хи-ды цæджындзты дон кæй бахордта ивдлытты рæстæг, уымæ гæсгæ, хи-ды хай фæхæлд æмæ республи-кайы транспортон баст-динадыл æвзæрæрдæм фæзынд, æндæр фæндаг-тыл ацæуыны хъуыддаг та фæфылдæр кодта Дæууд-жыкхъæуы фæндагон хызыл уаргæвæрд. Хицы цæ-джындзтæ æмæ ма хидай цы хæйттæ базалд, уыдон аиварс кодтой. Иæ бындурон рацæрæзты хæрдзтæ и-ын азы кæронмæ баны-майдысты. Нæ бæстæйы Президент республикæйы Сæргълæууæджы кувæрджытæ 2024 азы хицы бындурон рацæрæзтæн фæрæзтæ ра-дих кæнын тыххæй разыдй дзуапп радта æмæ бахæс кодта, ацы фарста алыг кæ-нынмæ цы хъæуы, уыцы мадзæлттæ бацæттæ кæ-нын. Ныртæккæ кусыны, цæ-мæй ацы объект хаст æр-цæуа 2023-2027 азы фæн-дагон архайды фондззон-плымæ.

уыцы объектæн стыр нысануæг кæй ис рес-публикæйы цæрджытæн, уый, — загъта Игорь Костю-ченко. Дзанаиты Барис æмæ ма Игорь Костюченко фембæлд ныхас кодтой, Æрхон-кайы станицæйы иувæрсты чи цæудзæн, ахæм фæн-даджы араздтæ фарс-тайыл. Фæндаг Трассæ "Дæууджыкхъæу-Æрыдон-Цыкола-Лескен II"-ы уыцы хайыл æппæты стыр дæр уаргæвæрд ис. Фæндаг араздтæ кувæрджытæ уыд уы-цы фæндагон уавæр дзæв-гар фæхуыздæр уайд. — Трассæ "Дæууджы-кхъæу-Æрыдон-Цыкола-Лескен II" æрфтыд у фæн-дагты æнцойгæнæн хызæгтæ. Уырдаæм ма Æр-хонкайы станицæйы иу-вæрсты цæуæг фæндаг кувæрджытæ, уæд рабæрæг уыдзæн, дарддæр нæ кувæрджытæ хъæуы, уый. Объект саразын æмбæлы фæндагон архайды фондззон пъланы фæлгæ-ты, — иæ ныхас балхынц кодта Игорь Костюченко.

ГАПБАТЫ Алетæ

Сармагонд афсæддон операци

Хæрзиуджытæ — афсæддон службæгæнджыты бинонтæн

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей МЕНЯЙЛО фембæлд, сармагонд афсæддон операциы йæ хæстон хæстæ æххæст кæнгæйæ, чи фæмард, уыдоны бинонтæм.

Цæгат Ирыстоны разамонæг тæфæрфæс ракод-та хæстæджытæн æмæ сын радта, сæ мæлæтты фæстæг хъæбатырдæн цы паддзахадон хæрзиуджытæ саккаг кодтой, уыдон.

нысан Георгииы дзуары IV кæлпæнæй. — Тынг зын у хæрзиуджытæ фæсмæлæт дæттын. Стыр бузныг уын, ахæм хъæбатыр фырттæ кæй схьомыл кодтат, уый

Уæрæсейы Федерацийы Президенты Указмæ гæсгæ, сармагонд афсæддон операциы архайджытæ хæсты быдыры се "фæддон хæст æххæстгæнгæйæ, лæгдзинад, æхсар æмæ удуæлдайдзинад чи радвæста, сæ цард снывонд кæнгæйæ, Райгуырдæн зæхх чи хæххъæдта, уыдон хорзæхджын æрцъыдысты Хъæбатырдызнады орден, Жуковы, Суворовы майдантæ, стæй Сыгъдæг Георгииы

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæджы æмæ Хицауады пресс-службæ

Нысангонд æрцъыд

Ног министр

Мырыкаты Марат нысангонд æрцъыд РЦИ-Аланийы экономикон рæзты министрай. Указ бафыста РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей МЕНЯЙЛО. Мырыкаты Марат раздæр куыста Акционерон "Æхсарнад " Регионы рæзты агентады" генералон директорæй.

Медицинæ

Тагъд æххуысы службæйæн — ног хæдтулгæтæ

Тагъд æххуысы машинæты парк фæфылдæр аст хæдтулгæйæ. Хæстæгдæр бонты ма съл бафтæдзон æртæ.

Ног "В" къласы машинæтæ байуардзысты, тынгдæр хъуаг чи у, уыцы республикæйы медицинон уагдæттыл. Уый тыххæй фехъусын кодта республикæйы Æнæниздзинад хъæхъхъæнынады министрæды пресс-службæ.

Уагдоны къухы æдæппæтæй ис санитарон транспорты 100 иуæджы. Ныртæккæ тагъд æххуысы службæйы автопарк иууылдæр ног хæдтулгæтæй ивд æрцъыд.

АГЪНАТЫ РОЗАЕ

Барад

Машинаæ — паддзахады пайдайæн

Алагыры районы прокуратурæ тæрхондоны рахæцъд паддзахадон зылынганæджы фарс республикæйы царæджы ныхмæ уоголдон хъуыдаддджы. Аххосджын æй кæнынд, раздæр ма административон æгъдауæй афæхæрд уæвгъæйæ, нозтджынаы машинаæ кæй скъæрдта, уый тыххæй.

Бæлвырдгонд куыд у, афтæмæй нæлгоймаг, раздæр ма нозтджынаы хæдтулгæ кæй скъæрдта, уый тыххæй административон æгъдауæй афæхæрд баййæфта. 23 февралы 2023 азы та ногæй машинаæ скъæрдта, афтæмæй йæ фæндагон-патрулон службæйы куджытæ бауарæдтой æмæ йæ рахизын кодтой хæдтулгæйæ, уыдон æмæ бæрæг уыд, нозтджын кæй у, уый. Нозтджын у æви нæу, уый сбæрæг кæнынмæ ацæуын нæ бакуымдта.

РЦИ-Аланийы Прокуратурæйы пресс-службæ

Кусæг балц

Стыр социалон ахадындзинад

Ацы бонты Цæгат Ирыстоны Хицауады Сæрдар ДЗАНАЙТЫ Барис ис Мæскуыйы. Балцы сæйрагдæр нысан у, хæрз æрæджы Сергей МЕНЯЙЛО æмæ Уæрæсейы Президент Владимир ПУТИН сæ фембæлдæй рæстæг кауыл баныхас кодтой, уыцы фарстатыл бæстæйы хицауады æххæстгæнæг организациæ бакусын.

Бесланы 2004 азы сентябры бæллæхы хыгдард чи баййæфта, уыцы адæмæн феххуыс кæныны фæдыл Дзанаиты Барис фембæлд Уæрæсейы Финансты министрæды бюджетты 'хсэн ахастдзындæты департаменты директор Ларисæ Ерошкинаммæ.

Зындгонд куыд у, афтæмæй Сергей Меньяйлоимæ сæ фембæлдæй рæстæг Владимир Путин хорзыл банымæдта теракты хыгдард адæмæн æххæй фæрæзтæй æххуыс фæфылдæр кæныны уынаффæ. Уый фæлгæты сын амæй фæстæмæ санаторитæ æмæ курортты дæтбæх кæнынæн уагъд цæудзæн, раздæрау, 30,4 милуан сомы нæ, фæ-

лæ 57,6 милуаны. Уый фæрцы уыцы æххуысæй пайда кæнын сæ бон бауыздæн 336 бæсты 520 айдæймагæн. Уыцы уынаффæ кудзæн

2030 азы онг. Раздæр æй нысан кодтой 2026 азмæ. Уымæй дарддæр ма ныхас цыд. Мæздæджы районы иуæй-иу хъæуты — Предгорный, Чысыл Малгобеки, Хызылар æмæ Сухот-

скы цæрджытæй сæ цæрæнуæттан зæхх æрлæбæрдæй тæссаг кæмæн у, уыдон æдас бынагтæм рай-

вын, æдæппæт — 140 хæдзары.

Рацарезинаг у нæ республикæйы пульмонологийы æххуысы центр дæр, уый Цæгат Ирыстоны æнæниздзинад хъæхъхъæныны хуыдадджы ахсы стыр бынат. Ныртæккæ уыцы куыстæн кæнынд сæ проектон-хæрдзты документаци. Бафиддзысты сын Уæрæсейы Хицауады фæстауæрцы фондæй.

— Уыцы æппæт фарстæн дæр нæ республикæйы ис стыр социалон ахадындзинад. Цæмæй царды рацæуой, уый тыххæй нын стыр æххуыс кæны федералон центр, бæлвырддæр та — æмгуыстад Уæрæсейы Финансты министрæдымæ. Уымæн, æмæ хуамæ бæлвырд зонæм, уыцы дæзæвгар куыстæн æххæй фæрæзтæ кæцæй исдзыстæм, уый, — бахахх кодта Дзанаиты Барис.

ХÆМЫЦАТЫ МОРИС

Ацы хатт — Дыгуры районмæ

(Райдайæн 1 фарсыл)

Уымæй уæлдай, советы уæнгтæ равæзстой æмæ æрныхас кодтой республикæйы социалон-экономикон æмæ æхсарæдон-политикон цардимæ баст федералон æмæ республикон законты проекттыл æмæ Уæрæсейы Федерацийы иуæй-иу субъекты законæвæрынæдон хæлпæрæстыл. Раны хæстæджытæ уыдысты Парламенты профилон комитеты сæрдартæ: Хæдарцаты Аслæнбег, Черчесты Аслан, Киситы Мурат, Еленæ Князева, Реуазты Ларисæ.

Советы уæнгтæ рахастой "Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы физикон культурæ æмæ спорт районын кæныны тыххæй" парламон-тай байхъуыстытæ саразыны фæдыл уынаффæ. Фарстайыл ныхас кодта Джиоты Георги.

Æмбырд кæронбæттæны Парламенты Кады грамотæтæ Тускъаты Таймураз скорзæхджын кодта, бирæ азты дæргы æнæзæрдæуддæт фæллой кæнгæйæ, районы размæцкъæдæ аккаг бавæрæн чи бахаста, уыцы куджыты, се 'хсэн — зæхх куджытæ, экономисттæ, дохтыртæ.

Афтæ рауад, æмæ уыцы бон бауи сты советы радон æмбырд Дыгуры районы æмæ Ахуыргæнджы бон. Уымæ гæсгæ Парламенты Сæрдар бабæрæг кодта горæт Дигорайы Кæсыты Астаны номыл 2-æм астæукугæккæ школа. Ивгъуыд аз уый æрцъыд цалцæгонд школыты рацарæзты паддзахадон программæйы регионалон проектты фæлгæты. Директор Гуæздарты Мæдинæ радзырдта школыты æнтыстытыл. Куыд зæ-

хъæуон дзуолатæм раздæхой, уыцы нысанимæ.

Уый фæстæ Тускъаты Таймуразы кукъæй Парламенты Кады грамотæтæ æмæ Парламенты Сæрдары Арфæйы фыстæджытæ райстой районы хуыздæр ахуыргæнджытæ, се 'хсэн: Дур-Дуры, Урсдоны, Хъарман-Сындзыхъæуы, Дигорайы 1-æм, 2-æм астæукугæккæ школыты ахуыргæнджытæ, стæй Дигорайы 2-æм астæукугæккæ школыты директор Гуæздарты Мæдинæ æмæ Николаевскы станицæйы астæукугæккæ школыты директор Михаил Судаков.

Дыгуры районмæ йæ балцы рæстæг Парламенты Сæрдар бабæрæг кодта дзыуæг промышленнон куыстуаты. Сæ иу — хъæуонхæдзардон куыстат "Енус". Кæнынд дзы фосдарындаы куыст. Фермæйы хицау Гуыбаты Хæтæг куыд радзырдта, афтæмæй ныртæккæ дарынц стурвоы 800 сæры, уыдонæй 400 сæры балхæдтой гранты æххуысæй, 400 та — сæхи æххæтæй æмæ хæстæгдæр рæстæг балхæдзæгтытæ ноджы дæр ма 800. Уый бæрц фос дарынæн холлаг дæр бирæ хъæуы. Уымæ гæсгæ сын Дигорайы цы зæххыты 1000 гектары ис, уым байтауынц нарторх. 1000 гектары та сын Цалыччы ис, æмæ уым та байтауынц мæнæу æмæ хъæбæрхор. Хæстæгдæр планæтæм гæсгæ, райдайдысты дзыдытæ куыстæнæг æххæст цикл æххæст кæнынд. Фермæйы кусы дæс айдæймаджы, фæлæ, плæнтæ кукъы куыд æфтой, афтæ куджыты нымæц дæр кæндæн фылдæр.

Иннæ куыстат æрбынат кодта Николаевскы станицæйы — балеркæсæджы

ДЕДЕКАТЫ ЗÆЛИНÆ

Хъæуон хæдзарæд

Куыстуаты æнтыстдзинадтæ

Дур-Дуры хъæуы хоры культурæтæ æмæ фосдарындаы хъæуонхæдзардон куыстуат райста горт 38 милуан сомы бæрц. Уый тыххæй фехъусын кодтой Парламенты советы æмбырды Дыгуры районы.

— Нæхи цæстæй уынамæ, гранты фæрæзтæг хардзонд кæй цæуынц комкоммæ нысанмæ арæст хуыдадтæн, хъæуон хæдзарыды нын кæй ис ног гæнæнтæ дæр, уымæн бæлвырд бæрæггæнæнтæ.

Абон онг куыстуаты бæрны ис 495 гектары хуымгæнджы зæххытæ, стурвоы — 1030 сæры æмæ 1200 фыстæ. Куыстуат рæзы

БЛЕЗЗАТЫ АЛИНÆ

Фембæлд республикæйы цæрджытимæ

(Райдайæн 1 фарсыл)

Елхоты Нæкыуысаты Дагкойы номыл федеральон колледжы ахуырдау ДМИТРИЙ Лехтеров балæвардта куырдтай, хъæуон хæдзарыды кусын йæ зæрды кæмæн ис, уыцы фæсивæдæн бахуыс, æмæ Кировы районы ахуырдауæн агро-кълæстæ байгом кæныны тыххæй. Алы скъолоимæ дæр бафиддзысты бадзырдтæ. Фыццаг ахæм мадзæлтæг ацæудзæны Елхоты 1-æм школыты 2023 азы 1 ноябры.

Дзæуджыккъæуы Къостайы проспекты 219-æм хæдзары цæрæг Томайты Эвæ куырдтай балæвардта, цæмæй сæ бирæфатерон хæдзары кæрты сывлæлтæн хъæзæн фæз саразой. Уыцы хуыдад республикæйы Сæргълæууæг бабар кодта Дзæуджыккъæуы администрацийы сæрдар Милдзыты Вячеславæн. Горæты разамонæг

бол æмæ баскетболон фæзтæ, тренажертæ кæм уыдзæн, ахæм физкультурон комплекс.

Алагыры районы Уæллаг Фыййагонды цæрæг Басаты Викторийы куырдтай уыд, сæ аллей сцалцæг кæнынд æмæ поселочы астæу фæлладуадзæн тæлм саразын. Алагыры районы разамонæг Дзантиаты Ислам куыд феххуысын кодта, уымæ гæсгæ федералон проект "Нырыккон горæтæ алфамбылайы арæстæд" æмæ национ проект "Цæрæнуат æмæ горæтæ алфамбылай"-йы фæлгæты 2024 азы цалцæгонд арæстæдзæн Уæллаг Фыййагонды аллей æмæ поселочы астæу арæст æрцæудзæн фæлладуадзæн бынат.

Уыцы бон ма, Сергей Меньяйлоимæ куырдиаттæ чи балæвардта, уыдон дæр æххуыс райсдзысты.

ХЪОЙБАЙТЫ ГАЛИНА

"Иугонд Уæрæсæ" -йы конкурс

Уæрæсейы Федерацийы Конституцийы 30 азы кæдæн

Конкурс "Уæрæсейы Конституцийы 30 азы — сбæрæг кæд нæ зоньдныдæтæ!", ахæм конкурс онлайн хуызæй 25 ноябры онг цæудзæн сайт <https://constitution.er.ru>. Архайын дзы сæ бон у 18 азæй уæлæмæ алæкæм дæр.

"Конкурсы архайджыты хъæудзæн дзуап дæттын 10 фарстæйæн Конституцийы бындурты тыххæй. Системæ фарстытæ æвзары æнæнхъæлæджы хуызы, алы хатт дæр уыдысты æндæрхуызон. Фарстытæ базонынæн лæвæрд цæуы 10 минуты. Уæлахиздзуатæ бæрæггонд цæудзысты, æппæт фарстытæн дæр цыбырдæр рæстæгмæ чи рацæудзæн дзуаптытæ радта, уымæ гæсгæ. Уыдон райсдзысты зынарг лæвæрттæ. Фарстытæн дзуап раттæг алы архайæг дæр райсдæн электрон сертификат", — радзырдта "Иугонд Уæрæсæ"-йы Центрон æххæсткомы разамонæг Александр Сидякин.

Уыдонæй уæлдай ма Конституцийы номыл "Иугонд Уæрæсæ"-йы хъæлпæрæисæй регионты ацæудзæн 600 мадзæлæй фылдæр. "Уыдон уыдысты викторинæтæ, интеллектуалон хъæзтытæ, сывæллæтты нывты конкурстæ, тематикон экскурситы циклтæ, алыхуызон мадзæлтæтæ

Онлайн-конкурсы бæрæггæнæнтæ бахынцдзысты 30 ноябры хæдрæзмæ. Уæлахиздзуатæ хорзæхджын æрцæудзæн дæкабры.

САНАТЫ АЛЬБИНА

Фыссынц "Рæстдзинад" -мæ

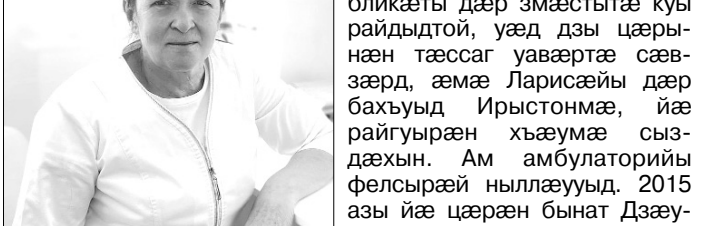
Йæ зæрдæ ис хæхты

Хæхон хъæутæн дæр паддзахад йæ 'ргром здахын райдыдта фæстæг рæстæг, æмæ нæм цыдæр ныфс фæзындын, кæд та, кæддæрау, нæ комбæсты цард йæ гаччы сбадид, ардыгæй хуыздæр цардгару чи ацыд, уыдоны иу хай уæддæр раздæхид фæстæмæ, фыдæлтты уæзæгмæ, алæмæтты рæсугъты ардыг хъæбсымæ.

Ахæм ныфс нын дæттæй, асфалт фæндаг нæм кæй схæццæ, стæй нын фелсырон-акушерон пункт кæй саразтой, уый дæр.

Нæ ныхас та у, ФАП-ы чи кусы æмæ æвæллайгæйæ нæ комы цæрджыты æнæниздзинад сæргъы чи лæуы, уыцы айдæймаджы тыххæй. Зæды хуызæн сылгоймаг Хъоциты Ларисæ райгуырд Лескены хъæуы. 1985 азы медицинон училищæ фæуыны фæстæг ацыд Узбекистанмæ, æмæ йæ фæллойагон фæндаг райдыдта Каршыны горæты æрфæсæн-вæндæджы рынчындоны. Бакуыста дзы реанимацийы хайады медицинон хойæ 1994 азмæ. Астæукугæ Азийы республикæйы дæр зæстæтæ куы райдыдтой, уæд дзы цæрынаæн тæссаг уавæртæ савæрд, æмæ Ларисæйы дæр бахуыд Ирыстонмæ, йæ райгуырдæн хъæуымæ сывæдæхын. Ам амбулаторийы фелсырæй ныллæуыд. 2015 азы йæ цæрæн бынат Дзæуджыккъæуы районы æмæ рынчындæттæй иуы терапевтон хайады куыста.

Махмæ, Стыр-Дыгурмæ, куыдæй æрбафтæд, куы бафараст, уæд 2021 азы Æнæниздзинад хъæхъхъæнынады министрæды бадзырд бафыста программæ "Земскаг фелсыр"-ы фæлгæты, æмæ уый айдæй Ларисæйы цард цæхгæр аивта. Стыр-Дыгуры администрациæмæ хуынд цыппар хъæуы: Къуссу, Одола, Москва æмæ Стыр-Дыгур йæхæдæг. Ноджы ма нæ администрацийы фæзæутыл къорд туристон фæлладуадзæн базæйы дæр ис. Сæрды Дыгургомы бирæ айдæм вæййын, æмæ, кæй зæгъын æй хъæуы, медицинон æххуыс дæр арæх бахъæуы. Ног ФАП нын саразтой программæ "Æнæниздзинад"-ы фæлгæты, ахæм ног объект фæзынд Дзынагайы дæр. Уый администрациæм та ма хауы Æхсæуы хъæу дæр.

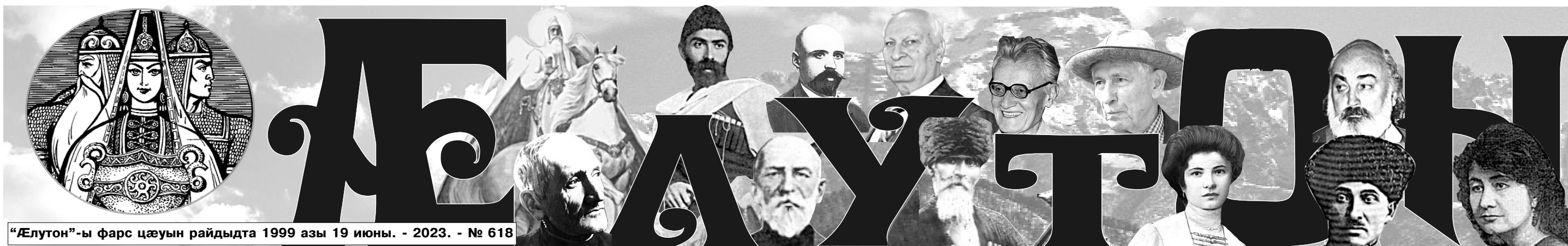
Хъоциты Ларисæ кусы дзыуæг ФАП-ы дæр, йæ хæстæм тынг бæрзон цæстæй кæсы. У фæлмæнзæрдæ айдæймаг, æнæ худгæйæ дзырын дæр нæ зоны. Стыр фæлгæрддзинæд æм ис, æмæ, цы диангоз савæры, уый ныкæд ма фæгæды ис. Цыфæнды афон æм бадзур æххуысгару, æмæ уайтагъд цæттæ вæййы цæуынамæ. Иу хорздзинад та ма уый у, æмæ дзыуæг медицинон пункты раз дæр ис арфæктæ, хостæ æлхæннымæ быдыры хъæутæм раздæрау цæуын нæ хъæуы. Тагъд æххуыс радтынмæ дзы æппæт хæуæг хостæ дæр ис.

Ларисæ йæ дзыкы ныхасæй дæр цыма айдæймаджы дзæбæх кæны, бауызды дзы ныфс, тагъд адзæбæх уыдзынæ, зæгъгæ, æмæ уый йæхæдæг цæй аргъ! У ФАП-ы электрордиографи скæны, æппæт процедурæтæ дæр — афтæ. Куы бахъæуы, уæд районы Центрон рынчындоны "уынгæ" специалисттæй райсы консултаци. Мах, Стыр-Дыгуры зылды цæрджытæ, тынг разы стæм нæ дохтыртæй. Хъоциты Ларисæ у удыхъæдæй рæсугъд, йæ дæсныдæй чи уарзы æмæ йæ зæрдæйы хæрм айдæмæн æнæвæгъуæй чи дæттæ, ахæм айдæймаг. Нæхи амондджын хонæм, ахæм специалист нæм кæй æрвыртыста Æнæниздзинад хъæхъæнынады министрæд, уый тыххæй.

Нæ уарзон дохтырæн нæ зæрдæ зæгъы, фыццæджыдæр, фидар æнæниздзинад, амондæй хайджын уæд, йæ зæрдæ цы фæндтæ ис, уыдон сæ къæхтыл ауайæнт!

ТЕМЫРТЫ ЗОЯ, КЪУССУЙЫ ЦÆРÆГ

“Æлутон”-ы фарс цауын райдытта 1999 азы 19 июны. - 2023. - № 618

Нæ бæрæгбæттæ

Фыдуани

Сентябры мæй ирон адæм бæрæг кодтой Фыдуани. Айларты Измаил кувд фыста: “Бæрæгбон у тыхуад, тыхдымгæйы бардуаг. Йæхицæн уарзта лæгстатæ æмæ табутæ канын. Кæмæ фæмæсты, фæфыдæх уыдаид, ууыл йæ пырх калдта, хъызыд ыл. Йæ хъызан, масткалæн хаста иунаг афонмæ — фæззæджы райдайæнмæ. Йæ бон æййнафта Май-рæмтгæй дьууæ къуырийы фæстæдæрмæ.

бæстæ рох кодта, уыдоныл хъызыд. Иууыл рæстагæй уарзта Фыдуани бæстон кувст. Йæ хосы, хоры кувстæгтæ кувдфæндыйæ чи кодта, уыдон дæр йæ фыдæхæй нæ ирвæз-тысты. Дымгæйы бардуагтæ кувд ныллæгдæрæй, са-

Уыцы афонмæ хæхбæс-ты адæм хосы кувст фæуд кодтой, аздади ма-иу стæм рæтты свиннагтæ. Хорты хуымты дæр уæдмæ аздадаид, кæм хъиутæ, кæм мæкъуылтæ банай канын æввонгæй. Хорæй, хосæй Фыдуани йæ пырх калдта. Арвыл мигъы цыпп нæ уыдаид, афтæ-мæй фæзындаид зилгæ-тухгæйæ æмæ æхситтæй скъæрдта рæгътыл, фæхс-тыл, кæмттыл. Хосы мæ-

къуылыл сабухта, уæд æй бындзыггай фæхастаид фæйнардæм. Фыдуанийы номыл нæ-дæр ком дардтой, нæдæр сæрмагондæй кусарт æмæ магондæгтæ кодтой. Бæрæгбæттæ заман иннæ зæдтимаæ ардтой афоныл æмæ зæрдиагæй. Куыр-той дзы хатыртæ, дæ фы-дæхæй нын нæ хостæ, нæ хортæ бахиз, зæгъгæ. Бæ-рæгбæттæ заман йæ ном цы хæдзар, сых, хъæу-

бырдæрæй, æхсызгондæ-рæй уыдысты Уахъæз æмæ Галæгон. Дьууæ хуызы дымгæты бардуаг-тыл дæр фыдæлтæ дзырд-той райгондæй: зæлгæ Уахъæз, рог Галæгон, фæлмаен Уахъæз, цырд Галæгон. Фыдуани уыди фыдæлтæн дымгæйы æр-тыккаг бардуаг æмæ сын хаста маст, фыдæх. Хонгæ дæр æй кодтой тызмæг номæй — Фыдуанæ — Фыдуани.

Мифологион дзырдуат

Кæфты мæй

Ирон адæмы фыдæлтæ кæддæр Сау æмæ Азовы денджызыты был цардысты æмæ сæм кæсæджы кувст-тад стыр бынат ахста. Ден-джызы был сæ горæт Пан-тикапæй дæр абоны ирон æвзагыл амоны Пантæ — фæндаг, капей — кæф, Ома, кæфты фæндаг. Кæф

у кæсæгты хуыздæр, æп-пæты арæхдæр вæййы ок-тябры æмæ йæ ирæттæ хонныц кæфты мæй. Уæд йæ еугæф фæкалы æмæ-иу Хъаспы денджызыæй Ирыстонмæ цæугæдæтты ратæдзæнтæн дæр ба-хæццæ. Цалынкæ-иу йæ еугæф акалдта, уæдмæ

йæ ахсын нæ фæтчыд. Фæстæмæ здæхгæйæ йыл нæ ауæрстой. Ныр кæф Ирыстонмæ Мæздæджы районæй уæлдæр нал хæццæ кæны — йæ фæн-даг ын, цæугæдон Малкæ æмæ Теркыл цы ауæзтытæ сарæзтой, уыдон æрæх-гæдтой.

Мигъы бардуаг

Афтæ дæр хонныц Мигъдауы. Хуыцау Нартыл кув рахатт, зæдтæ æмæ сыл дауджыты кув сар-дыдта, уæд æм нæ бай-хуысты Уастырджы, Æф-сати æмæ мигъы бардуаг. Нартæ зæдтæ æмæ дау-

джытимæ тохы зын уавæ-рты кув бахауынц: Хур сæ йæ зынг цæстæй кув сфæлмæцын канын, уæд сæ Мигъы бардуаг йæ мигъгæй бамбæрзы, уа-рын рауадзы: сæ фос кув фæцагъды вæййынц, уæд

сæм Æфсати æрыскъæры йæ фос, Уастырджы сын Сафамæ саразын канын, авд-авды чи мары, ахæм фæдтæгæ, æмæ уыдонæй Тутуры бирæгъты, зæдты æмæ дауджыты фæцагъ-дынц.

Адæмон сфæлдыстад

Байрадджы фыдæбон

Фæскуыст сæрвæты уæлвонг ран æнцæд-æнцойæ хызт мадæл бæх. Йæ байраг бон-изæрмæ йæмæ уыд, æмæ йын-иу фадат кув фæци, уæд та-иу ын йæхи йæ фæдджытыл ныццæфта. Ныр дæр та йын æнцой нæ дæтты, хызын æй нæ уадзы. Йæ алыварс ратæх-батæх кæ-ны, йæ бырынкъæй йын йæ фæздон

рæхойы, кув та сæрвæты кæронмæ йæ ных саразы. Мады зæрдæ йæм æхсайы, йæ хызын фæуадзы æмæ та йæм бауасы. Кув дзы рафæлмæцыд, уæд ахъуыды кодта: “Хъаз, хъаз, мæнæ мæнау уæззау кувстыл кув бафтай, уæд дæ байрадджы фыдæбон” рох дæр ма фæуыздæн”.

Тигр æмæ гæды

Хъæды кæрон бурхъулон гæды æфсæстæй йæхи аппæртæ егъау кæлдымы рагъыл æмæ хуры хъармæ рæдзæ-мæдзæ канын. Тигр æй дардæй бафиппайдта æмæ йæм хуызыгæ къæхдзæфтæй æрбацауы. Уай-тагъд йæ уæлхъус фæвæрд. Гæды фе-хъал, фæлæ йæ уæдмæ тигр ацахста.

аллайæг. О, фæлæ бæлæстыл бырын ахъуыдыгай у. — Æз дæ сахуыр кæндзынæн, æз дæ сахуыр кæндзынæн, зæгъгæ, нал æнцайы гæды, тигры дзæмбытæй фæрвæзыныл архайы. — Хорз,— загъта тигр. — Ама, бакæсон дæм, кæддæра кувд арæхсыс. Суагъта гæдыны, кæдæм мын аирвæздзæн, зæгъгæ.

— Мæ хæлар, цæмæн мæ хъахъарыс? — дзуры йæм гæды лæгъз ныхасæй. — Мах æрвадæлтæ, иу туг, иу стæг стæм, уыд дæ ферох?

Гæдыны дæр ма æндæр цы хъуыдис — йæхи уыцы-иу зывыт фæлæста æмæ рæхснæг бæласы сæр фæвæрд. — Хорз, фæдтон дын дæ арæхстдинад. Æрхиз æмæ мын æй бацамон. — Дæхæдæг ма уал афæлвар, — дзуры йæм гæды.

— О, уый афтæ у, фæлæ ма æрбакæс ме ‘дгаг бакæстмæ — æмхуызæттæ не стæм? Уый мах лæгмæ цагъайрадджы фыдæрдæй бауадзæстæм, ныгъыцылтæ стæм, нæ хъару басаст. Фæлæ уый хыгъд мыстытыл, уырытыл цуан канын, бæ-лæстыл рæвдз сбырын базыдтам. Кæд дæ фæнды, уæд дæу дæр сахуыр кæн-дзынæн. — Цуан канын? — былысчылæй ба-хууд тигр — мыстытыл, уырытыл. Худинаг,

Тигр бæласыл йæ раззаг къæхтæ авæрдта, фæлæ уымæй уæлдæр схизын нæ бафæрæзта. Гæдымæ ма иу хатт хæрдмæ скаст æмæ, йæ рæдыд кув бам-бæрста, уæд афтæ бакодта: — Раст нæ дæ, бæласыл мын хæрдмæ бырын кæй нæ бацамыдтай, уымæй. Æз дын дæ ран фенын кодтаин.

Ирон таурæгътæ

Бердзыхъаты Сем

Иу заман, загъты, мигъ хæхбæсты ныббадти. Æд-дæмæ цæуæн ын нал уыди, æмæ стыхстыты адæм. Уæд Семмæ дзырдтой: “О, Сем, дæсны дæ кув хуыдтой! Ацы мигъ арвит, æмæ кувддæр ссауай, афтæ дын кувд скæндзыстæм” Уæдæ уæ дзыхы ныхас — не ‘вдисæн, зæгъгæ, Сем йæ усмæ ба-дзырдта: “Йа, не ‘фсин, æртæ æммыс мын акан æмæ мигъ арвитон, адæм сфæлмæцыдысты”.

Ус ын æртæ æммыс акодта. Махсымæ йын дур-ны ныккодта, æмæ Сем рацъиди. Комы дымæгмæ, Худисæнмæ ныццъиди. Йæ зонгъытыл æрбадт æмæ Хуыцаумæ скуыфта: “Йæ, Хуыцау, ацы мигъ лæппын мигъ у, йæ фæндаг нæ ары æмæ йæ афæндараст кæн! Мæгуыр кусæг адæм сфæлмæцыдысты, æмæ сын бахуыс кæн!”

Ууыл мигъ систад æмæ Æрджынарæджы дæле фæци. Мигъ ацыди. Сем схæццæ и Хъæнийы фæз-мæ. Уым адæм амбырд сты æмæ йæм дзурынц, дæ ныхас дын нæ фæсайдтам, зæгъгæ. Сем, дæ кувд цæттæ у. Адæм кувды кувд бадтысты, афтæ хохæр-дыгæй дьууæ халоны ратахти. Æмæ та адæм Семмæ дзурынц: “Гъе, гæды Сем, кусгæ хорз бакодтай, фæ-лæ ма уыдон цы сты, уый базон!” Уый дæр уын, зæ-гъы, зæгъдзынæн: “Урс хохæй сырх бæх рахауди. Йæ цыппар къахы дæр урсытæ, йæ ных — зыгъар, æмæ халæттæ уыцы бæх хæрынмæ фæтæхынц.”

Бадты адæм уыцы уысм дьууæ лæджы рав-зæрстой æмæ сын бафæдзæхстой: “ Ацæгт æмæ базонут, цымæ раст дзуры”. Ацыдысты лæгтæ æмæ изæры фæстæмæ кув æрбаздæхтысты, уæд рад-зырдтой, зæгъгæ, ахæм бæхы хæргæ халæтты кæй баййæфтой.

Сем Бердзыхъатæй уыди, фæлæ уыдон уый фæстæ Санатæ хонын райдыдтой.

Ацы таурæгъ ныффыста нæ республикæйы зындгонд топограф ЦАГЪАТЫ Анастасия 1963 азы æнахуыргонд лæг 90-аздзыд ПУХАТЫ Агойы ныхастæй

Цардæй ист хъуыдытæ

Ирон, Ирыстон алайнаг, Аланийæ байвыныл тындæр, хъазуатондæрæй чи дзуры, йæхи чи хъары, уыдонæн сæ фылдæр сты, Ирыстоны цæр-гæйæ, иронау иу ныхас зæгъын дæр чи нæ зоны, ахæм “ирæттæ”. Цымæ уыдонæн та цы уæлдтай у, уыдон нæ рагфыдæлтæ алантыл, сæ ‘взаг сын кæй нæ зонныц, уымæй гæдзæххатты кув рацъидысты, сæмæ сæ кув ницъуал бæтты æмæ сæм кув ницъуал бар дарынц, уæд.

Ирон адæммæ ис ахæм кувд: “Хуыцау нæ сылгой-маг æмæ лæппу кувæгæй бахизæд”. Уый амоны, ома, хистæр нæлгоймæгтæ нæм кувд уа æмæ дзырдхъом-кувынкъом кувд уой.

Ныры дуджы уыцы уаг дæр ницæмæ дарæм: скувы-ны охыл хъæуа-нæ хъæуа нæ кувинаг æртæ уæлвыкы сæв сылгоймæджы æмæ скъоладау лæппуы дæр ба-лæгууын кæнæм. Хынджылæг кæнæм нæ табуйаг æртæ кæрдзынæй, не ‘гъдауæй, нæхицæй. Æнæлæг хæдзар-иу йæ бæрæгбонæ æртæ хæбиджыны скувын кодта, ныр дæр скувын кæнынц сыхы дзыррдзæуæгæдæр лæг-тæй искаммæн.

Æвзæгæй хорз кув дзурай, кув дзы æппæлай, уæд æй зон, хорзæй та æвзæр кæй дзурыс æмæ йын йæ ныфс кæй сæттыс.

Бакæс, базон

Бæлæсты нæмтты ирон-уырыссаг дзырдуат

- Алтæми — персик
- Æхсæлы — можжевельник
- Бæрæзæ — бузина
- Гæдыхъæд — тополь, осина
- Къутæрхæрис — ракета
- Къуындзых — пенъ
- Къуырынцхы — терновник
- Мæнгидинаг — пустицвет
- Назых — хвоя
- Нæзыйы гуыркъо — сосновая шишка
- Рыгуддзæф — опыление
- Пухцæ — сосновая кора
- Сиукъ — отросток
- Сабæлут — каштан
- Сагъæ — цветочная пыль
- Соцы — пихта

Фыдæлты хабæртæ

Гæбусгæйы хæйрæг

Кувдзыты Газак æмæ Елхъанаты Гæбусгæ нума кувстой геологон-старæн партийы. Бургæнджытæ уы-дысты, быраузилджытæ. Кувстой Джимарайы æфцагыл. Фæскуыст сæ фæндаг уыдис зæронд Дауарыхъæуыл.

Иу æхсæв та рацы-дысты сæ сменæйæ. Дауарыхъæумæ кув æр-хæццæ сты, уæд сæ зæр-дæ æрцагуырда фæт-къуытæ ахæрын. Чъер-джиаты дыргъдонмæ ба-гæппытæ ластой, бæлас-мæ схызтысты. Газак йæ дзыппытæ айдзæг кодта æмæ фæндагыл араст. Гæбусгæ цалынкæ йæ

цыфæйфидзæг дарæсы кæй хуыссыди, уый, уæд æй бафарстой, чызы дарæ-сы цæмæн схуыссыди, уымæй. Æмæ, дам, мæ Газак хæйрæджы хуызы ардæм æрбахæццæ ко-дта.

Гæбусгæ дарæсыл йæ къух кув ‘рсæрфта, уæд фæкуыддæр ис, ай, æвæ-гæйдæр, хæйрæг кув у, зæгъгæ. — Æз дын кувд зæгъон, афтæ кув нæ кæнай, уæд дæ хуыддаг хорз нæ уызæни,— дзуры Газак, — цæугæ мæ разæй. Иу чысыл кув ауадысты фæндагыл, уæд ын, къул-

Бинонтæ кæрæдзимæ бакæстыты æмæ загътой, Газак та, дам, йæ хъа-зæн митæм бахæццæ æмæ Гæбусгæйæ фæхъа-зыд. Гæбусгæ сæм уыцы тарст хуызæй кæсы. Га-закмæ кæйдæр арвистой.

рæттæ дзæг кодта, уæд-мæ афæстæмат. Иу афон æрхыты бæласæй æмæ фæндагыл рацæуы. Га-закмæ ныхъхæр канын, цы фæдæ, зæгъгæ. Га-зак дæр æм æндæр хъæлæсæй бадзуры: “Рауай, мæнæ дæн!” Йæ-хæдæг фæндаггæрон æр-бадти. Гæбусгæ йæ ком-коммæ кув æрхæццæ, уæд æм Газак дзуры, йæ ныхасыхæд дивгæйæ:

— Æрхæццæ дæ? Æз дæуæмæ рагæй кув æн-хъæлмæ кæсын.

тырдæм цы къæхæндаг цауы, уымæ амоны, уыцы къæхæндагыл ацу, зæгъ-гæ. Æмæ та Гæбусгæ дæр араст и. Иуцæдæр ауадысты къулты, стæй та стыр фæндагмæ æрхыз-тысты. Афтæмæй, кув къултыл, кув — фæнда-гыл, Дæллагхъæумæ æр-хæццæ сты. Хъæуы кæрон Газак хъуамæ сæжимæ баздæхтаид. Гæбусгæ ай-вæй фæстæмæ ракасты æмæ уыны: “лæг” йæ фæстæ цауы, æмæ уæд йæ зæрдæ бынтондæр нырхæндæг. Иуцæдæр ма ауади Газак Гæбус-гæйы фæстæ, стæй æр-лаууыди. Гæбусгæ дæр та аивæй фæстæмæ ра-касты, æмæ Газак йæ фæстæ кув нал зынди, уæд цыппæрвадгæй сæ-химæ лидзæг. Кув Ба-хæццæ, уæд йæ дарæс дæр нæ раласта, афтæ-мæй йæ хуыссæны ныб-бырыди. Бурвайты кувст та ахæм чызы кувст у æмæ ма суанг цæсгом дæр саубыны змæст вæй-иу.

— О, схæйрæг мын ис Газак.

— Кæм дæ, уый нæ зо-ны? Хæныгтомы дæ, Хæ-ныгтомы!

Ацы хабар мын бирæ азты размæ радзырдта Дзывгъысы цæрæг Цоко-латы Насырбег. Тынг арæх цыдис редакцимæ. Газет Рæстдзинады иу-зæрдийон хæлар уыд. Аф-тæ-иу дзырдта, ирон га-зет цы бон нæ бакæсон, уыцы бон, дам, æз æгæс-тыл нымад нал уыздæ-нæн. Насырбег тынг хорз зыдта фыдæлты рагон ха-бæртæ æмæ-иу цы нæ цыммыдисаг æмбисонд радзырдта, ахæм нæ уыд. Уымæй уæлдай, йæ этно-граф рахонæн дæр уыд, кæд æм стыр ахуырди-над нæ уыд, уæддæр. Ко-мы алы дур, алы фæзи-лæн æмæ уыгæрдæн — се ‘ппæты нæмттæ дæр зыдта йæ фондз æнгуыл-ды хуызæн. Ирондзинад йæ алы уæнджы, йæ сны-хасы, йæхи дарыны фæт-кы уыд. Не ‘хсан нал ис, фæлæ йæ чи зыдта, уы-донæй нæ уыздысты рох йæ ном дæр æмæ йæ хъæлдзæг хабæрттæ дæр.

— Чы дын у Газак, æз хæйрæг дæн!

Хæныгтомы хæйрæ-джытæ рагæй дæр æмби-сондæн баззадысты комы мидæг.

Райсомæй бинонтæ кув систадысты æмæ Гæ-бусгæйы чызы дзаумæт-ты хуысгæ кув фæдтой, уæд ыл амбырд сты. Гæ-бусгæ уыцы тарстхуызæй касты йæ хуыссæнæй. Би-нонтæ кув базыдтой,

— Кæм дæ, уый нæ зо-ны? Хæныгтомы дæ, Хæ-ныгтомы!

— О, схæйрæг мын ис Газак.

— Кæм дæ, уый нæ зо-ны? Хæныгтомы дæ, Хæ-ныгтомы!

— Чы дын у Газак, æз хæйрæг дæн!

— О, схæйрæг мын ис Газак.

— Кæм дæ, уый нæ зо-ны? Хæныгтомы дæ, Хæ-ныгтомы!

— Чы дын у Газак, æз хæйрæг дæн!

— О, схæйрæг мын ис Газак.

— Кæм дæ, уый нæ зо-ны? Хæныгтомы дæ, Хæ-ныгтомы!

Æмбисæндтæ

Хистæртæ афтæ фæзæгъынц

Æвæргæнтæ мыстæн дæр би-рæг вæййы, фæлæ дзы йæхи йæддæмæ ничи ницы фены.

Цы кувдз йæ бынаты нæ хуысса, уый бирæгг хæссы.

Искæй æхсæвæрмæ æнхæлæ-мæ чи кæсы, уый æххормагæй баззайы.

Йæхицæн кас канын нæ зыдта, кæмæндæр та дзыкка амыдта.

Уазæг уазæджы нæ уарзта, фы-сым та — сæ дьууæйы дæр.

Хорз ныхас зæрдæйы уидæгтæ уадзы, æвзæр та сæ къæхгæ канын.

Фарс бацæттæ кодта САУАТЫ Тамила

Акцитә

Аккаг мызды тыххәй

Алы аз дәр, 7 октябры, "Аккаг мызды тыххәй" дунеон архайды бон фәллойгәнджыты барта бахъахъаныны фәдыл профәдистә скәнынң акцитә.

Профәдистон организациы ахсджиг нысантә сты куджыты аккаг мызд, фәллой әдәс уәвәртә, социалон әмгуыстады рәвт әмә профәдистә әппәт фәллойгәнджытә әрбацауыны фәдәтә.

Профәдистә тох кәнынң фәллой әмә фәцәрыны әппынкәддәры бәрцыты рәзәтл, кәбәзтә әмә регионы бәдзырдтә әппәт куыстәдәтжыты 'хсән рапарахат кәнынң, фәллойадон ахастытә әмә әдәмәән куысты бынаәттә дәттыны закьон ног редакциы райсыныл.

Әппындәдүх куәсәм сәрмагонд әфсәддон операциы архайджыты уәлбаргә әмә зәрдәдәрәнтә коллективон бәдзырдтә бахәссыны фарстатыл. Кәд Уәрәсәйи социалон здәхт политикә әхәстгонд цауы, уәддәр аккаг куызы фәллой кәнынң фарста ахсджиг у. Граждәнтты фылдәр хай куысың ныллаг квалификациы кәбазы, сәхи дарың сә фәллойә.

Социалон әмгуыстады документты нормәтә әнәфсарм куыстәдәтжытә ивың декларациатәй. Уәлдай әргом аздахын хъәуы экономикаы пәдзахадон кәбазмә, коллективон бәдзырдтә домың фылдәр цәстәнгәс.

Култураыны куджыты профәдистә

Мадзал

Номздыг поэты кәдән

Гәздәнтты Гайтойи номды республикон Фәсивәдон библиотекәйи уыд рәспуд пәт Расул Гамзатовы номарән юбилейон изәр.

Арәзт әрцыд ацы рухстауән ардзәасты әмә Цәгат Ирыстоны Фысджыты цәдисы хъәппәрисәй.

Архайдтой дзы нә республикәйи сфәлдыстадон, зонәдон әмә ахуырадон интеллигенциы минәвәрттә, студентә, ськоладзаутә әмә чынгәсджытә.

Зындгонд поэты цард, сфәлдыстадон архайды әмә ирон литературәйи рәзтәән цы хәртзы бацыд, уый тыххәй мидисджын ныхас ракодтой Фысджыты цәдисы сәрдәры хәдивәг Цомар-

таты Изәтбег, Фәсивәдон библиотекәйи директор Царахаты Ритә әмә УФ-йи Фыс-

джыты цәдисы уәнг, гәзет "Рәстдзинад"-ы сәрмагонд уаххәссәг Гасанты Валери.

Дзәуджыкхәуы Мәрзойты Станиславы номыл 50-әм астанәккаг ськолайы ахуыргәнинәгтә аив бакастыты Расул Гамзатовы әмдзәвгәтә уырыссаг, ирон әмә әнлисаг әвәзәтл.

Изәры архайджытә фәдтой поэты әмдзәвгәтә әмә арәзт зарджыты видеороликтә. Базонгә сты йә цард әмә сфәлдыстадыл дзурәг чынгытә әмә алы азты ист кьамты равдыстимә.

Нә уаххәссәг

Арфа Кьадзаты Алексийи чызг Людмиләйән

Ахуыргәнджы уд әмә зәрдә йә ахуырдауыты гәнтыстдзинәдтә әмә царды амондджын кьахдзәфтәй буц куы уа, уәд уый ууыл дзурәг у, әмә йә дәс-ныңады кәйи у зәрдияг әмә зиюуон. Хуыцауән бузынг, ахәм фәрджын, удыхәдджын сылгоймәгтә кәйи ис ирон әвзәг әмә литературәйи ахуыргәнджыты 'хсән. Уыдонәйи уу у Дзәуджыкхәуы Кучиты Юрийи номыл 27-әм астанәккаг ськолайы ди-

ректоры хәдивәг ахуырадон-хьомыладон куысты, ацы ахуырадон ардзәасты ирон әвзәг әмә литературәйи ахуыргәнджыты методикон иугонды разамонәг, Колыты Аксыйи номыл премийи лауреат Кьадзаты Алексийи чызг Людмилә.

Ертын азәй фылдәр уый уәздән әмә бонзонгә ләггәд кәны национ ахуырады рәзтәән. Кәстәр фәлтәрәән амоны царды раст фәндәг. Ис йә дзырды уәз, йә бакуысты, йә бацамынды — ахадгә бәркад. Абон кәд ахуыргәнджыты раз бирә хәстәс ис, дуг әмә фәлтәртә дәр иухуызон не сты, уәддәр нә уәзон хистәр йә равзәрст дәсныңадыл нукуы фәфәсмон кодта.

Астанәккаг ськолайи мадәлон әвзәджы ахуыргәнджы куыстәй уәлдай ма йә зонәдон әмә рухстауән архайдәй зынгә әвәрәән бахаста Цәгат Ирыстоны Хәтәгкаты Кьостайи номыл пәдзахадон университеты ирон филологийи факультеты студентты професионн әгьдауәй цәттә кәнынң уәгмә.

Ирон әвзәг әмә литературәйи астанәккаг ськолайы ахуыргәнинәгтәән амонны әмә бирә азты ахуырады кәбазы әнәзәрдәхәдт ләггәды тыххәй Кьадзаты Людмиләйән әрәджы ләвәрд әрцыд Цәгат Ирыстон-Аланийи ахуырады сгуыт куджыты кәдджын ном. Уый фәдыл ын кәнәм зәрдияг арфәтәг. Зәрдәрухк әмә әнәнизәйи йә цард әмә дәс-ныңады гәнтыстдзинәдтәй райгонд уәд. Йә ахуыр-дауыты удыты ма, бирә азты фарны мгыгәтә куыд тауа, уыцы хорзәхтә йын Хуыцау, Мәды-Майрәгә әмә зәдтә ма багыау кәнәнт!

Ацы арфәтәг Кьадзаты Людмиләйән, Цәгат Ирыстоны пәдзахадон университеты ирон филологийи факультеты 2008 азы рауагьдонты нәмәй, кәны ГАСАНТЫ Валери

Нывгәнәг мидбылты худы

Иронау чы нә зоны, уыцы хицәутты сә куыстәй исгә кәндзысты...

Ахудынән

"Ныр әй Барастыры бар уәдз..."

Сахләу әмә Залийи стыр уәзондзинад йә быны скодта сә царды рагуалдзәг. Әнә кә-рәдзи-иу сыл сахат афәдзы дәргәән ныщы, "мә зәды хай", "мә урс бәлон", "мә цәстыты рух"-әй уәлдай кәрәдзимә дзургә дәр ницы кодтой. Фәлә сыл азтә куыд фылдәр цыд, афтә се 'нкьарәнтә әрмынәг сты әмә фәстагмә бынтондәр цы-дәр фесты. Ахәм бон сыл не скодта, әмә ницәуыл-истәуыл се 'хсән хьауыга ма рауайа. Зали хылкхәән кодта — йә ләджы хьуыддәгтәй йә зәрдәмә әппындәр ницәуыл цыд — нәддәр йә худын, нәддәр — йә суләфт, нәддәр — йә бахәрд, бынтон уәнгәл та йын фестад йә баныт. Иу цымд гәнджә кәны Сахләу-

мә, зәгьгә, уәд-иу әй, мәгуы-рәг, куыйтә дәр нәл хордтой. Иу быны сәр дын ләг куы 'рбамәлид — әхсәвы дзәбәхәйи ныхуыссыд әмә, райсомәй куы нә зынди, уәд та йәм ус бәләбурд-та, цавәр хуыст у, зәгьгә, әмә дә балгытәг ахәммә әркәсәд! Гьеуәд рабәрәг Залийи уәзон-дзинад ирдәй. Ус йәхиуыл царм, буар нәл ныуагыта, йә хьарджытәй кьултә әрыдта. Сыхәгтә сын сә ахастдзинәдтә хорз зыдтой әмә дистә кодтой, йәхиуыл әргәвды, нырмә йыл афтә әну-выл куы уыдаид, уәд ма, чи зоны, ләг иу рәстәг ахастид, зәгьгә. Ныр Залимә фәсмон бәргә 'рцыд бирә хьуыддәгтә тыххәй, фәлә ма донмә фәрәтәй лә-бур! "Амарди" әмә "акалди"-йәән ницәуыл гәнәән ис...

Сахләуәмә нәл хьарың йә усу зәрдәхәлән ныхәстә, ән-цәд-әнцәйә хуыссы чырыны. Гьа, ныр әй сисой әмә йә ингәнмә ныууадзой, зәгьгә, уәд та Зали йәхимә әрхьуысын кодта, йә рохтә тоны йә фәстә, сыхаг устытә йә тыххәй уромың:

— Уәуу, мәнә мыл цы саубон ныккодта! Мәнә мә куыд ныу-уагыта зыбыты иунәгәй! Ныр ма әнә дәу куыд цәрдзынән?! Ауадзут мә, әз дәр сау ингәнмә йәмә цәуың!..

Иу уыс куы фәхьус Зали, уәд әм устытәй чидәр бәдзырдта:

— Дә хорзәхәй, Барастыры бар әй уәдз ныр. Кәд дә уым уәддәр бауләфид...

ГАПБАТЫ Алетә

Фыдбылызы цау

Зынгсирвәзты аххосәй

Нә гораты Мәскуыйи уынджы 45-әм хәдзәры фондзәуәлдзыгон цәрән арәзтады фыццаг корпу-сы фатертәй иуы цәлгәәнән кәй ссыгьд, уый тых-хәй хьуынгәнинәг райста УФ-йи Әнәнхәләд-жы уәвәрти министрды Цәгат Ирыстоны сәйраг управленийи сәрмагонд центр.

Куыд сбәрәг, афтәмәйи зынгсирвәзты аххосәй хыгдард әрцыдысты фатеры цәлгәәнән әмә бал-кьон, сә иумәйаг фәзуат — 15 кв. м.

Зынгсирвәзты бынатмә әвәстиатәй атындзыдтой УФ-йи Әнәнхәләджы уәвәрти министрды рес-публикон управленийи зынгхуысынгәнджытә.

Зынгсирвәзт әрмынәг кәнынң куыстой сәрма-гонд службәйи специалисттә дьууә кьордәй. Бахьуыд сә артухуысынгәнән сәрмагонд цәдкындз "Курс 8".

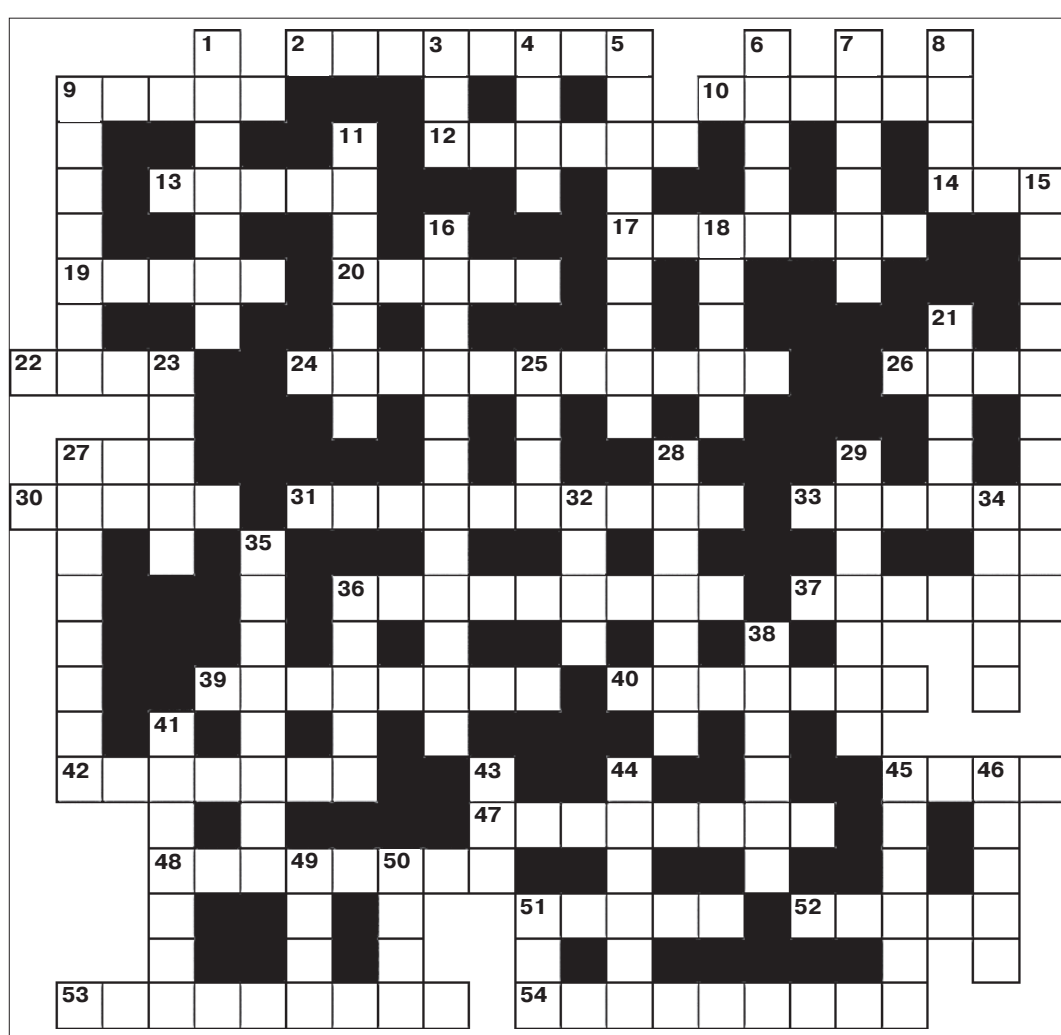

Фыдбылызы аххосәй иу нәлгоймәгән йә кьәхтә басгыдысты, әмә йә әвәстиатәй фәхәцәд кодтой Тагьд әхуысы клиникон рынчындонмә. Зынгсирвәз-тәй бахызыны нысанимә фондз әдәймәджы та эвакуа-ци скодтой.

Фыдбылызы цауы фәстиуджытә аиуварс кәнынән бахьуыд цыппар сәрмагонд машинәйи. Арт ахуысын кәнынң та архайдтой фынддәс артухуысынгәнджы.

Нә уаххәссәг

Дзырдбыд

ФӘРСЫРДЕМ: 2. Хьәздыгдзинад. 9. Хьәддәг сыр. 10. Дыргь. 12. Сәттаг, тәссонд. 13. Уадзыг, зәрдәхьарм. 14. Хәдоны хай. 17. Дымгәйи бардуаг ирон адәмон сфәлдыстады. 19. Цәсты хай. 20. Рәвдыд, талас. 22. Хом хойраг. 24. Хәдзәры әфсин. 26. Фәртә цырг у, ...арх дәр хьәбәр у. (ирон әмбисонд). 30. Пәдзахад Азийи. 31. Цызә хуыд. 33. Хаст хьуыды. 36. Саби. 37. Фәсвәд. 39. Куырды куәән бынат. 40. Сылгоймәджы ном Нарты кәдджыты. 42. Кьәбыс. 45. Хьәды таг. 47. Нәузәхь. 48. Зәст. 51. Уазал. 52. Тәжар маргь. 53. Фәлтәхәг маргь. 54. Кьостайи уащыс.

БЫНЫРДЕМ: 1. Хьәддәг маргь. 3. Хьәууонхәдзәрадон култур. 4. Цармәй бәттәән. 5. Ськоладзауы урокмә хонәг. 6. Хьәу Уәллагкомы. 7. Кьәдз, кьәләсы. 8. Цыргыг. 9. Удәгас, цардәгас. 11. Стыр базар. 15. Дәлдджинәг. 16. Сәрибарад. 18. Зәй, ләбырд. 21. Хьуджы ләппын. 23. Хьәддәг судзәгхал. 25. Европәйяг пәдзахады сәйраг горәт. 27. Доны астау зәххы хай. 28. Хьәдын дзәбуг. 29. Рагон мардәвәрәән бынат. 32. Дарг ләдзәг. 34. Горәт Македонийи. 35. Нымәц. 36. Быркуы, хьуырау, кьус. 38. Нарты кәдджыты архайәг. 41. Кьонайи дур. 43. Дунейи хәйттәй иу. 44. Сайд, цәстфәлдәхәг. 45. Кьахьдарәс. 46. Хьәу Хуссар Ирыстоны. 49. Әврагь, фәлм. 50. Бецкык. 51. Холлаг.

Дзуаппытә 30 сентябры мыхуыргонд дзырдбыдән

ФӘРСЫРДЕМ: 1. Әвәлмас. 5. Ар-гуан. 9. Ард. 10. Сенегал. 11. Әмбәрәт. 12. Дуг. 14. Мәга. 17. Идон. 18. Бәрәчәт. 19. Ронг. 22. Зырн. 24. Әмыр. 25. Цьуй. 26. Тәрр. 29. Уәрх. 32. Хьәдәбә. 33. Хәдо. 34. Ссыр. 36. Зәд. 39. "Ирыстон". 40. Ори-сабә. 41. Әхх. 42. Ас-гәрәст. 43. Әнәфсис.

БЫНЫРДЕМ: 1. Әфсымәр. 2. Әрнигон. 3. Мугә. 4. Салд. 5. Адәг. 6. Тобә. 7. Уырыдзы. 8. Нитинан. 13. Уәән. 15. Рәмыгьд. 16. Бецьеби. 20. Одә. 21. Гәс. 22. Зиу. 23. Рур. 26. Тахьина. 27. Рудзынг. 28. ...әддә. 30. Әмсиах. 31. Хәргәфс. 35. Стыр. 36. Знәт. 37. Дохә. 38. Лирә.

Бакәс, базон

Цымыдисаг цаутә

1979 азы Иугонд Нациты организаци райста фидыды гәххәтт, иу пәдзахадән дәр мәйи фәзуат йәхи бакәнын кәй нәу, уый тыххәй. Фәлә, ацы гәххәттты бын йә кьух чи бафыста, уыцы пәдзахәдтәй иумә дәр йәхи космосы программә нәй.

Алы аз дәр хәдзәрон фос, әмтгәй райсгәйә, бахәры 600 милуан тоннәйи хор. Уый у әппәт хорәрзәды 30 проценты.

Доны 200 миллилитры ис, дун-дунейи цас стьалытә ис, уый бәрц молекуләтә.

Дун-дунейи галактикәйи әппәт хуызтә куы сәмхәццә кәной, уәд дзы рауайдзән морә хуыз.

Иугонд Арабгаг Эмиратты цәрджытәән сә бон у 167 пәдзахадмә бәдәуын, әнә визә саразгәйә. Уый у рекорд. Дыккаг бынаты ис Герман — 166 пәдзахады.

1995 азы Джоан Роулинг Гарри Поттеры тыххәй йә фыццаг роман фыст куы фәци, уәд әй ар-выста 12 рауагьдәдмә, әмә йә сә иу дәр нә райста. Әрмәст ын дьууә азы фәстә Bloomsbu-гу йә бартә 4 мин долларәйи балхәдта.

Статистикә куыд зәгьы, афтәмәйи, Ног Зеландийә Европәмә киви әрбаласынл цы артаг бахардз кә-нынң, уый фылдәр ласы кивийи уаргы уәзәй.

Фыссәг Барбара Картленд йә цард-цәрәнбон-ты ныффыста 600 чынгәйи фылдәр. Иу аз ын бантыст 23 романы ныффыссын, әмә уый ссис рекорд.

Газет "Рәстдзинад"

хицән адәймәгтә, куыстәттә, кооперативтә, алы-хуызон фирмәтә, кинотәртәт, клубтә әмә салонтәй асламдәр әргтәйи исы алыхуызон хьуысынгәнәгтә — бәрәгбәттә, куыдтә, чындзәхсәвтә әмә райгуыртә бонты фәдыл арфәтә, тәфәрфәстә, мысән бонты әрмәджытә, рекламә, уымә — газеты радон, науәд та хәстәгдәр номыртәм.

КУСГӘ БОНТӘ — кьуырисәр, дыщәг, әртыщәг, цыппәрәм, майрәмбон (9 сахатгәй 18 сахатмә).

25-67-03

Номыры рәдхәссәг редактор — Абтайи Эдуард. Рауагыды редактор — Баскаты Эльзә. Дизайн: 1-аг фарсән — Халиты Изә; 2-аг фарсән — Гуычмәзты Зәринә; 3-аг фарсән — 4-аг фарсән — Рубайты Нелли. Корректортә: 1-аг әмә 3-аг фарсән — Дзоциты Тамарә; 2-аг фарсән — Гаглойты Наташә; 4-аг фарсән — Кәлукты Фәтимә.

Information about the newspaper's registration and contact details.

Information about the editorial board and staff members.

Information about the newspaper's circulation and subscription rates.

Information about the newspaper's printing and distribution details.